

Mensen van de brug – tussen Israël, het evangelie en de volken

(Theologische verantwoording, #4)

Dr. Evert van de Poll

Immanuel (tijdschrift Stichting Steun Messiasbelijdende Joden), 26/2, juni 2025, p. 8-9.

Lange tijd werden Messiasbelijdende Joden gemarginaliseerd en theologisch buitengesloten. Daardoor konden ze niet toekomen aan hun bijzondere taak om ‘mensen van de brug’ te zijn.

Bij Stichting Steun Messiasbelijdende Joden weten we ons verbonden met het Joodse volk en in het bijzonder met Messiasbelijdende Joden. Daarvoor hebben we tenminste tien redenen, die alle de revue passeren in een artikelenserie. In dit artikel het argument: vanwege de eeuwenlange buitensluiting van Messiasbelijdende Joden

(a) Breekpunt Messias

Volgens het orthodoxe jodendom is het Jood-zijn onverenigbaar met geloof in Jezus van Nazareth als de Messias van Israël en de Zoon van God. Die stellige gedachte komt voort uit een verwijdering tussen enerzijds de Jezusgelovige Joden en anderzijds het rabbijnse jodendom in de eerste eeuwen na Christus. Het resulteerde in een scheiding van wegen. Het breekpunt was of Jezus van Nazareth wel of niet de door de profeten beloofde Messias van Israël is.

Die verwijdering was een lang proces, dat al begon vanaf het bloedige einde van de Joodse opstand tegen de Romeinen en de verwoesting van de tempel in Jeruzalem in 70 AD. Tot dan toe waren de talrijke Jezusgelovige Joodse gelovigen een van de vele stromingen in het veelkleurige jodendom van de tweede-tempelperiode.

Na de catastrofe van het jaar 70 verdwenen veel stromingen. Maar twee stromingen hebben het overleefd: die van de volgelingen van Jezus en die van de farizeeën. Hun leiders heten vanaf die tijd rabbijnen. Ze krijgen van de Romeinen toestemming een school te stichten in Jamnia (zo'n 20 km zuidelijk van Jaffa). Vandaaruit gaat zij de Joodse godsdienst hervormen, nu er geen tempel en offerdiensten meer zijn.

Een van de basisovertuigingen van het rabbijnse jodendom is dat Jezus niet de Messias van Israël is en dat er in de synagogen geen plaats is voor Joden die dat wel geloven. Ook al blijven veel Jezusgelovige Joden op een Joodse manier leven, ze komen in de loop van tijd steeds meer buiten de Joodse gemeenschap te staan.

(b) Breekpunt Joodse gebruiken

In diezelfde periode vond er een tweede verwijdering plaats, namelijk tussen enerzijds de Jezusgelovige Joden en de leiding van de christelijke kerk waarin de gelovigen uit de volken geleidelijk de overgrote meerderheid vormden. Het breekpunt was of een christen – ook als

deze van Joodse komaf is – wel of niet de Joodse gebruiken mag praktiseren die zijn gebaseerd op de Torah. Denk aan de besnijdenis, voorschriften voor voedsel en kleding, de viering van de Sabbat en de Bijbelse feesten – de laatsten gaan nu Joodse feesten heten, omdat het jodendom ze altijd is blijven vieren, terwijl de kerk een nieuwe kerkelijke kalender van hoogtijdagen ontwikkelde.

De grote concilies in de 4^e eeuw hebben deze zogenaamde ‘Joodse praktijken’ verboden. Wie zich daar niet aan hield, werd gemarginaliseerd of zelfs buitengesloten van de kerk. Zowel de leiders van het jodendom als de theologen en kerkleiders van het christendom kozen dus duidelijk positie tegen iedere ‘vermenging’ van Jood-zijn en christen-zijn.

(c) Breekpunt Israël

In diezelfde tijd is er een derde proces van verwijdering, namelijk op het terrein van de theologie, tussen het Joodse volk en de christelijke kerk. De kerk is zichzelf gaan beschouwen als het nieuwe Israël dat in de plaats komt van het etnische Israël – de Joden. Het breekpunt was of Israël als volk wel of geen rol vervult in Gods heilsplan na de komst van Christus.

Nee, zegt de vervangingsleer, en deze is gemeengoed geworden in de kerk. Zij laat geen ruimte voor de Joodse identiteit, noch voor Joodse gebruiken volgens de Torah, noch voor de Joden als volk in Gods heilsplan. Bijgevolg worden Jezusgelovige Joden die daaraan hechten, gemarginaliseerd. De druk om de identiteit op te geven en zich qua denken en levenswijze te conformeren aan de heidenchristelijke kerk, is heel groot.

Door dit alles werd er een enorme barrière opgeworpen voor het getuigenis van het evangelie tegenover het Joodse volk. Christen worden was uiterst onaantrekkelijk gemaakt.

Gedurende de Middeleeuwen gaan Joden en christenen gescheiden wegen en is er noch in de synagoge noch in de kerk plaats voor Jezusgelovige Joden die op een Joodse manier leven. De weinige Joodse christenen die er zijn, gaan zich vergaand assimileren aan hun niet-Joodse christelijke omgeving. Sommigen gaan zelfs meedoen aan het ‘christelijke’ antijudaïsme dat in het christendom welig tiert. En dat geeft van de weeromstuit weer een extra voeding aan de rabbijnse stelling dat een Jood die in Jezus als Messias gelooft, zich daarmee buiten het Joodse volk heeft geplaatst.

Deze dubbele verwijdering in de kerk is een tragische geschiedenis, gekenmerkt door verdriet en pijn, door afwijzing en vijandigheid.

Brugfuncties

Als christelijke kerk hebben we wel iets goed te maken! Dat kunnen we onder andere doen door ons van harte te verbinden met Messiasbelijdende Joden en hen te steunen in het verbinden van het geloof in Jezus met hun Joodse identiteit.

We mogen dankbaar zijn dat we daartoe alle gelegenheid hebben dankzij de groeiende zogenaamde Messiaans-Joodse beweging waarin juist deze verbinding zo kenmerkend is. Op deze manier willen en kunnen deze Messiasbelijdende Joden een echt Joods getuigenis zijn van het evangelie te midden van hun volk.

Lange tijd werden Messiasbelijdende Joden gemarginaliseerd en theologisch buitengesloten. Daardoor konden ze niet mochten toekomen aan hun bijzondere taak om 'mensen van de brug' te zijn. Ze hebben een dubbele brugfunctie: tussen het evangelie en het Joodse volk, en tussen het Joodse volk en de volken.

Kadertekst

Waarom zouden Nederlandse christenen zich inzetten voor Messiasbelijdende Joden in Israël? Op die vraag kunnen we op basis van de Schrift en de geschiedenis verschillende antwoorden geven. In een serie van acht artikelen passeren tien antwoorden de revue. Dit is aflevering vijf.

Foto kiezen uit:

